

ממתק לישבת

זמני השבת
ירושלים תל-אביב חיפה באר-שבע
כניסת השבת 5:42 5:57 6:00
צאת השבת 6:53 6:55 6:56

נהנים עם איצי

שלום לך יופני הקר,

היום נפתלי אמר לי בגלוי לב: "מפריעים לי הדלוגים מראש השנה ליום הכפורים, ומיום הכפורים לחג סוכות, ומשם - לשמחת תורה... הנפש שלי פשוט מתבלבלת. הנה הרבה יותר נוח אם בכל חודש הנה מופיע חג אחד מתוך כל אלו!"

"זה אולי היה יכול להיות רעיון טוב, אמרתי לו. "אבל נראה לי שכל החגים האלו הם בעצם המשך של דבר אחד."

נגשנו לשאול את אבא שלי, והתברר שצדקתי. אבא שלי הסביר שהמטרה של כל החגים היא לחבר את עם ישראל עם הקדוש ברוך הוא. בהתחלה, מקבלים על מלכות שמים, בראש השנה. אחר כך מתנקים ומטהרים ביום הכפורים. או אז, מתעטפים בקרבנות השם, בסכה, וגם מכניסים את הקדשה לתוך העולם, בעזרת ארבעת המינים... ולבסוף - השם נותן לנו את עצמו, את חכמתו, בתוך התורה, ועל זה אנחנו שמחים שמחה גדולה. כי ההתקשרות עם השם מגיעה לשיאה.

נפתלי שמע ואמר: "עדין מבלבל שניש שנוי כל כך גדול בין הרצינות של תחלת תשרי והשמחה של סוף החגים..."

"זה לא חייב להיות כך", הסביר אבא שלי. "כבר לפני ראש השנה יחד עם הרצינות, יהודי צריך לשמח, כי הנה הוא נמצא בתהליך, שבסופו יגיע להתאחדות מחלטת עם אבינו מלכנו!"

שלך, אלי

נס על הים

תקציר: ר' ישעיהו ברוך, אלפון המטפל בשני ילדים, יצא למסע לעבר ארץ הקדש, בג'מס בנהם דרך קצו היתה ארבה וכלאת מכשולים. לאחר חדשים הגיעו לחלקו האחרון של המסע, הפלגה בלבנטון...

ירושלים.. מדוע? האם הבין שכבר נגזרה גזרה, חלילה, ואין להשיב?

"והיכן הוא עכשו, הרב הזה שספרת עליו?", חקר רב הרפינס את הרומאי, אבל יוליוס לא ידע. "אוכל רק לספר לכם שיום למחרת נעלם רבנו יוחנן מן הממנה, הוא ושני נערי עמו..."

"גדעון ומונבזו!", קרא המלמד רב הרפינס באשר, "אתה ראית עמו שני נערים יהודים?"

"בטח!", הצהיר בששון יוליוס, ונעץ עינים משתאות ברב הרפינס. לפי השמחה של האיש הזה, מסתבר כי הוא אבי הילדים! זה האיש אותו הוא חפשי! עתה ידע להציל מפיו בערמה את מקומם של הילדים. מכאן ואילך, הוא כבר לא צריך עזרה. מלמד הוא יוליוס ב'סורים - כלומר בגרימת יסורים לזולת, כמובן. וחייד קטנטן נתפשט לו, ליווליוס, על שפתיו. חייד שלא נעלם מעיני רב הרפינס...

"אתה אביהם?", לא התאפק יוליוס מלשאול ורב הרפינס, מתוך תחושה לא ברורה של צורך להגן על הילדים, ענה בבטחון: "הן". גבות התלמידים הורמו בתמיהה, אך איש לא ההין לסתר את דבריו. "כל המלמד את בן חברו תורה מעלה עליו הכתוב כאלו ילדו", התלחשו התלמידים ביניהם.

"התרצה כי אמסר להם דרישת שלום?", נחפו יוליוס לשאול בהתלהבות, "כמובן לו רק תגידי לי היכן הם עכשו..." רב הרפינס ענה לו בקרירות. "אין צורך, זה בסדר. מה שחשוב כרגע זה רפואתו של רבי צדוק!.. הכנסו פנימה. רבנו יקבל אתכם עכשו."

התלמידים נצטדדו ופנו את הכניסה. הרופאים נכנסו בזה אחר זה לבית המדרש, סקרנים לראות את החכם היהודי, למענו כפתו את רגליהם עד הנה. יוליוס בקש אף הוא להכנס ואז עצרו רב הרפינס..

תקציר: הרופאים נחשמים בכניסה לבית מדרשו של רבי צדוק - התלמידים חוששים מפניהם. ואז פותח יוליוס את פיו..

94 יוליוס מעיד

"אני הייתי נוכח באהלו של הקיסר", פתח יוליוס בעדותו, והס השלף בקהל. "זו היתה פגישה מוזרה בין אספסינוס הקיסר לבין חכם יהודי אחד, שיצא מירושלים בדרך מסתורית והגיע למחנה..."

"זהו רבנו יוחנן בן זכאי!", צעקו התלמידים בגיל, ושמחה התפשטה בקהל. זו היתה דרישת השלום הראשונה מרבנו יוחנן בן זכאי, מאז הסתנן מחוץ לחומות לפני כמה וכמה ימים, ומאז עקבותיו לא נודעו. איש לא ידע אם עלה חפצו בידו והוא הצליח לפגוש את הקיסר, או שמא, חס וחלילה, קרה אחרת..

"רגע", עצרו רב הרפינס בהתרגשות. "האם בריא היה, החכם, כאשר ראית אותו?", ברר בדאגה, ויוליוס מהר להשיב: "כן, הוא נראה בריא לגמרי ודבר לפני הקיסר בעז רוח. החכם הזה, הוא אשר בקש מן הקיסר לשלח רופאים לרפא את הרב היהודי בירושלים. כמו שתי אזני אלה שמעתי זאת. והקיסר - גאות!"

אנחת רוחה פשטה בקהל. נפרים היו דברי אמת. ובכן, אין כל מניעה להכניס את הרופאים הללו פנימה. אלא שרב הרפינס חש עדין שלא הכל ברור בפרישה הזו. "אני רוצה להבין", פנה שוב אל הרופא שמולו. "אתה שמעת את כל השיחה בין השנים; החכם בקש רק על רבי צדוק? הוא לא בקש על ירושלים! אתה בטוח?"

"לא", קבע יוליוס בפסקנות. "הוא בקש על רבי צדוק זה שהזכרתם, וגם על עיר כלשהי.. עיר של חכמים..."

"יבנה?", קרא רב הרפינס, ויוליוס אשר: "כן. תן לי יבנה וחכמיה, ככה הוא אמר והקיסר הסכים גם לזאת."

התלמידים חשקו את שפתותיהם בכאב. ובכן, לא בקש רבנו יוחנן על

דמות מהפרשה

טוביה מליטא

עשרות אנשים עמדו ברחובות ונופפו בדגלים. היה זה לכבוד הסכם צבאי חשוב שממשלת ליטא חתמה, ולכבודו יצא כל צבא ליטא לתהלוכה ברחוב הראשי של הבירה. היו שם שני טנקים קטנטנים, עשרה רוכבי אופניים שעליהם מכוונת ריזה, ועוד כמה מאות חילים הצועדים רגלית. זה היה כל צבא ליטא! אכן, מדינה קטנה עם צבא קטן במיוחד...

בתוך הקהל זהיתי גם את רבי אבוב הקשיש, המפלס את דרכו לבית הכנסת. "רבי אבוב", חיכתי לעברו, "אתה יודע מדוע על הדגל של ליטא מופיע סוס העומד על שתי רגליו האחוריות?"

"מדוע?", שאל רבי אבוב.

"משום שאם הוא יוריד את רגליו הקדמיות – הן כבר תהיינה מחוץ לליטא!"

רבי אבוב חיך בנעימות. "נחמד מאוד", אמר. "אך שים לב למשהו אחר. נאמר בפרשת ברכה: 'ואתה מרבבת קדש'. הקדוש ברוך הוא הביא עמו להר סיני רק מעט מרבבות המלאכים שלו. בשר ודם מציא את כל יכולותיו ואת כל צבאו, כמו ליטא שהוציאה לכאן את כל הצבא שלה – אך הקדוש ברוך הוא ענו, והוא מציג רק חלק קטן מתוך המלאכים שלו..."

"עלינו ללמד מכך לנהג גם אנחנו בעונה, הטובה לשמים וטובה לבירות!"

קוראים בענין

האתרוג והלב

היה מדי שנה בשנה, בהתקרב חג הסוכות, נוהג היה הגאון מפטרקוב, רבי חיים אלעזר ואקס, לשגר אתרוג מבחר לאדמו"ר רבי יחיאל מאלקסנדר.

בחירת האתרוג בעבור הרבי מאלקסנדר לא הייתה ענין של מה בכך. הרב מפטרקוב היה מקבל לידיו מבחר גדול של אתרוגים, ומתוכם בחר את הנאים והמהדרים ביותר. הוא היה מסתגר בחדרו עם האתרוגים ובוחנם בקפידה. רק כשחש שלם לגמרי עם בחירתו, אורז היה את האתרוג ברהמזל ברפידת פשתן, ושולחו בידי שמשו אל חצר הרבי באלקסנדר.

הרבי מאלקסנדר, מצדו, העריך עד מאוד את הטרחה ותשומת-הלב של הגאון מפטרקוב. בכל פעם שהיה שמשו של הרב מופיע בפתח ביתו והאתרוג בידי, היה הצדיק מקבל את פניו בשמחה רבה ובמאור-פנים נדיר.

גם באותה שנה לא שנה הרבי מאלקסנדר ממנהגו זה, והרעיף על שליחו של הרב מפטרקוב חבה ואהבה. השנוי בא למחרת. הרבי קרא אליו את שמשו האישי ואמר לו: "לא אפרט באזניך את נמוקי, אך האתרוג הנאה ששגר לי השנה הגאון מפטרקוב, אינו נראה לי והייתי רוצה אתרוג אחר. אבקשך אפוא לחוש אל הגאון, להשיב לו את האתרוג הזה ולבקשו להואיל ולשלח לי אתרוג אחר, כדי שאוכל

לברך עליו בשמחה שלמה".

גדולה הייתה מביכות השמש נכח המשימה הבלתי-נעימה שהטיל עליו רבו. איך יבוא אל הרב מפטרקוב ויחזיר לו את האתרוג הנאה ששגר? ומה יאמר לו? ובכלל, לא נאה להשיב מתנה ועוד לבקש אחרת במקומה...

אך חזקה עליו מצות רבו, קם השמש ונסע לפטרקוב. כמי שכפאו שד, מסר את דברי הרבי לגאון, ממתין בחשש לתגובתו.

התעסף הרב מפטרקוב במחשבותיו, כמחפש אחר מוצא של כבוד מהענין. לפתע עלה על שפתיו חייד דק. "יש לי רעיון", אמר. "הבקר שלחתי אתרוג מהדר לרב פלוני, המתגורר באחת העירות הסמוכות. אמנם לעניות דעתי האתרוג שבדרך עולה עליו בהדרו, אך רואה אני כי 'לא מחשבותי מחשבותיכם'. אין לי אפוא בררה אלא לנסע לאותו רב ולבקש ממנו להחליף את אתרוגו באתרוג שבדרך. אולי דוקא הוא ישיב את רצונו של הרבי מאלקסנדר".

כשהגיעו השנים לביתו של הרב בעירה הסמוכה, כבר הייתה השעה שעת לילה. הופעתם של הגאון מפטרקוב ושמשו של הרבי מאלקסנדר בשעה פה מאחרת בביתו, הבהילה מעט את הרב.

אך כששמע את בקשתו יוצאת-הדפן של הגאון מפטרקוב, התחלפה הבהלה בצער. בשעות שהחזיק באתרוג, מאז הבקר, כבר נקשר אליו נפשית והחל לחבבו. קשה היה לו להשלים עם מסירת האתרוג, גם תמורת

אתרוג אחר, נאה לא פחות. אף-על-פי-כן לא עלה על דעתו לסרב לגאון מפטרקוב, על-אחת-כמה-זכמה בידעו למי מיעד האתרוג.

בלב כבד מסר אפוא הרב את אתרוגו לידי שמשו של הרבי מאלקסנדר, ותחתיו קבל את האתרוג שחזר מאלקסנדר.

שמח השמש שמחה רבה, על שעלה בידו להשיג בויכוח אתרוג אחר, מהדר גס-פן. בכל לבו קנה כי האתרוג הזה ימצא חן בעיני הרבי.

עם שחר נכנס השמש אל הרבי והציג לפניו את האתרוג החדש והמהדר. "ממש שופרא דשופרא", לא היה השמש יכול להתאפק מלחיות את דעתו.

הרבי נטל את האתרוג בידו, הרימו אל האור והביט בו מפל צד ועבר. כעבר רגע נתפרקו פניו והניחו. "אתרוג של עצבות ועגמת-נפש הבאת לי", אמר לשמש הנדהם. "עגמת-נפש", הוסיף ומלמל לעצמו, "עגמת-נפש"...

בקש הרבי מהשמש לספר לו כיצד השיג את האתרוג. השמש ספר ופניו של הרבי נחמצו.

"ובכן, סע לאותו רב והשב לו את אתרוגו. שלו הוא. לא אברך על אתרוג שיש בו קמצוץ של עגמת-נפש לאדם כלשהו מישראל".

חג הסוכות כבר בפתח ולרבי מאלקסנדר עדין אין אתרוג. יומים לפני החג פנה אל שמשו ואמר: "הלוא הרב מפטרקוב שולח לי בכל שנה תבה של אתרוגים פשוטים, כדי לתלותם לנוי סכה. הבה נפתח את התבה, אולי נמצא בה אתרוג נאה לברכה".

משתומם נשא השמש את התבה אל הרבי ופתחה. החל הרבי לברר בין האתרוגים עד שהניח ידו על אחד מהם וחייד של שביעות-רצון עלה על פניו. "הנה אתרוג לתפארת", אמר, "הדר אמתי". עוד דקות רבות הוסיף הרבי להביט באתרוג מכאן ומכאן, ושתי עיניו נוצצות, כמוצא שלל רב.

פתאום הבחין בשמש המתבונן בו. "אה!", הניף הרבי את ידו בבוטול, קורא את מחשבותיו. "כלום מבין אתה באתרוגים? הלוא האתרוג משול הוא ללב, ואיזו השנה יש לך בלבבות?"

באותה שנה לא חדל הרבי מאלקסנדר מלהשתבח באתרוגו. ובאחד מימי החג אף הוסיף ואמר לחסידיו: "לי יש הצלחה, ברוך השם, שאני זוכה תמיד לאתרוגים מהדרים. אולם דעו לכם דבר אחד – כשמביאים לי אתרוג, אינני מביט בו עד לאחר הסליחות של שלוש-עשרה מדות. כי אז, בדמעות הזולגות באמירת הסליחות, מתכבסים כל כתמי האתרוג והוא נהפך להיות נקי וזך מכל רבב..."

מחכימים ונהנים

אשפיזיון ממש

בעיר חנטין התגורר יהודי שנקרא היה כאיש פשוט, אבל היו שחשדו בו שהוא צדיק נסתר. פעם, בליל חג-הסוכות, החליטו לעקב אחריו ולתהות על קנקנו. האיש התגורר בקצה העיר וסכתו עמדה בשדה.

העוקבים ראו את היהודי נגש לפתח הסכה ואומר לעצמו: "מי יודע אם יסכימו להכניס לסכה פה פשוטה". הוא פרץ בבכי ואז אמר: "אבל לו ידעו כמה עמל ויגיעה השקעתי בהקמת הסכה..."

ופתאום החל לקרא: "ברוך הבא רבי אברהם! ברוך הבא רבי יצחק!", וכך עמד וקרא בשמות כל האשפיזיון. באותו רגע נפל פחד על העוקבים והם נסו משם כל עוד רוחם בם.

בנית משפחת גאולה

צביקה: הפעם, האתרוג של אבא מישראל! פשוט מישראל! גם הלולב יקווה ויש, כפי שיהיה.

שרי: וריח ההדסים כל כך נעים! והעלים שלהם קטנים בצורה חדיקת בשלוש.

פיני: אז חסרות רק הערבות, כדי שנוכל לאגד הכל ביחד. טוב, לא נורא, לא יראישו שהן חסרות בתוך כל העלים האחרים.

צביקה: אי אפשר בלי ערבות... הפצנה לא תהיה שלמה!

ציפי: גם אם נוסף במקומן עוד הדסים?

אבא: תוד הדסים לא יעזרו. אנחנו מכריחים לאגד עם הלולב, ההדסים והאתרוג, גם ענפים של ערבה פשוטה.

אמא: אתם זוכרים שהערבה מסמלת את היהודים הפשוטים שלא מצטיינים בשום דבר ביחד? עם ישראל הוא עם שלם. אפשר להתקרב אל השם בהסבות רק בשלם ביחד, כאחדים.

אבא: גם בביאת הפשיח ילקטו כל עם ישראל, מפל הסוגים, ורק יחד עם היהודים הפשוטים - הערבות, שלא מצטיינים בתורה ובמצוות, נזכה בלנו לעלות לירושלים, לבית המקדש.